

واقعیتی که جای تأمل دارد

درباره چگونگی واگذاری بانک‌های دولتی به بخش خصوصی

اشاره

سید صدرالدین دریاباری، یکی از مدیران ارشد سیستم بانکی است که با ۳۱ سال سابقه خدمت، در سال ۱۳۶۳ بازنشسته شد و از همان زمان به عنوان مدیرعامل کانون بازنشستگان بانک ملت و عضویت و ریاست شورای هماهنگی کانون بازنشستگان بانک‌های کشور مشغول به تلاش و همکاری است و در نتیجه، می‌توان گفت که وی یکی از پیشکسوتان سیستم بانکی بشمار می‌رود که به برکت تجربه و گذر ایام، در جریان بسیاری از جزئیات تحولات سیستم بانکی و اسرار و رموز آن می‌باشد.

این همکار ارجمند اخیراً مطلبی را تهیه کرده‌اند حاوی سیر تحولات بانکداری ایران که در زمانی مناسبتر مورد استفاده قرار خواهد گرفت، اما فراز پایانی این نوشته حاوی نکته جالبی است که تاخیر در چاپ آن ممکن است موجب بروز آفت شود. بنابراین فعلاً نسبت به درج این قسمت از نوشته آقای دریاباری اقدام می‌کنیم تا بعد.

بانک و اقتصاد

واگذاری بانک‌های دولتی به بخش خصوصی

با توجه به بند یک اصل ۱۱۰ قانون اساسی که وظایف و اختیارات رهبری را "تعیین سیاست‌های کلی نظام جمهوری اسلامی ایران پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام" بیان داشته است، مقام معظم رهبری در اول خردادماه سال ۱۳۸۴ سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی به استثنای بند "ج" این سیاست‌ها را به سران قوای سه‌گانه (مقننه-مجریه-قضاییه) و رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام ابلاغ فرمودند تا هماهنگی لازم برای اجرا بعمل آید. سپس آیین‌نامه بند "ج" سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی توسط مجمع تشخیص مصلحت نظام تهیه شد و به محضر رهبر معظم تقدیم گردید که مورد تأیید و تصویب قرار گرفت و در تاریخ ۱۳۸۵/۴/۱۰ فرمان اجرای مفاد آن صادر شد و در رابطه با اجرای این قانون هم نهادی به نام شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ (معاونت

خصوصی سازی) در وزارت امور اقتصادی و دارایی شکل گرفت و آیین‌نامه‌های مختلفی برای واگذاری بنگاه‌های دولتی، از جمله بانک‌ها، تدوین شد و از طریق سازمان بورس اوراق بهادار به مرحله اجرا درآمد.

اما چنانچه کارشناسان محترم مسوول تنظیم آیین‌نامه‌ها فرصت و دقت کافی در مطالعات و تحقیقات خود بکار می‌بردند و عجلولانه اظهار نظر نمی‌کردند، نتایج درخشانتری به دست می‌آمد و حقوق افراد محروم اجتماع نیز محفوظ می‌ماند. برای نمونه به مواردی از آنها اشاره می‌شود:

۱) از بین ده بانک تحت صیانت و نظارت دولت، بانک‌هایی که تمامی سرمایه و تشکیلات آنها متعلق به دولت بوده و با سرمایه‌گذاری صد درصدی دولت ایجاد شده‌اند، از واگذاری به بخش خصوصی معاف و مستثنا شده‌اند و به جای آنها سه بانک تجارت، صادرات و ملت در معرض واگذاری به بخش خصوصی

چرا کارکنان پیمانی
و رسمی شاغل در
بانک‌ها با داشتن
یک سال سابقه کار
از سهام ترجیحی
بانک‌ها برخوردارند،
ولی بازنشستگان
با سی سال سابقه
خدمت از این لطف
محرومند؟

سید صدرالدین دریاباری

**چرا از میان ده بانک
تحت صیانت و
نظارت دولت، فقط
بانک‌هایی در معرض
واگذاری به بخش
خصوصی قرار
گرفته‌اند که از طریق
ادغام با بانک‌های
خصوصی ملی شده
شکل گرفته‌اند و
قسمتی از سهام آنها
هم در اصل متعلق به
کارکنان مستضعف
همان بانک‌ها است؟**

ترجیحی محروم هستند و نمی‌توانند سهام مؤسسه متبوع خود را که حاصل زحمات و دسترنج خودشان است، خریداری نمایند! چونکه سازمان خصوصی سازی تبصره‌ای را در ماده ۲ آیین نامه واگذاری سهام ترجیحی گنجانده بدین شرح: واگذاری سهام به مدیران و کارکنان، دارای اولویت بالاتری است و چنانچه پس از واگذاری سهام به این افراد، همچنان سهام قابل واگذاری بنگاه موجود باشد (که طبیعتاً هیچگاه سهامی باقی نمی‌ماند) سهام مزبور به بازنشستگان همان بنگاه تعلق می‌گیرد. بدیهی است که این حکم، ناقض ماده یک آیین نامه مذکور است که می‌گوید: فروش ترجیحی و اقساطی حداکثر پنج درصد از سهام بنگاه‌های مشمول واگذاری، به پیشنهاد سازمان خصوصی سازی و تصویب هیأت واگذاری به مدیران و کارکنان و بازنشستگان براساس ضوابط این آیین نامه مجاز است.

لازم به ذکر است که در رابطه با تخصیص سهام ترجیحی به بازنشستگان بانک‌های واگذاری شده، از طریق کانون‌های بانک‌های تجارت، صادرات و ملت، مکاتبات زیادی با سازمان خصوصی سازی، وزارت امور اقتصادی و دارایی و هیأت محترم دولت انجام شده که متأسفانه نتیجه‌ای عاید نگردیده، ولی شایسته است که این اقدامات کماکان پیگیری شوند تا سرانجام دولتمردان برای اجرای عدالت در مقررات خصوصی سازی دست به کار شوند.

قرار گرفته‌اند؛ در حالی این سه بانک با ادغام گروهی از بانک‌های خصوصی ملی شده در سال ۱۳۵۸ شکل گرفته‌اند و قسمتی از سهام آنها هم متعلق به کارکنان مستضعف همان بانک‌هاست که از محل حقوق و دستمزد خود خریداری نموده بودند و پس از انقلاب نیز مالکیت این بانک‌ها به عموم مردم ایران منتقل شد و فقط حفاظت اموال عمومی و مدیریت آنها به دولت سپرده شده بود. آیا این واقعیت جای تأمل ندارد؟

۲) در فروش اقساطی پنج درصد از سهام بانک‌ها (و سایر بنگاه‌ها به نام سهام ترجیحی) به مدیران و کارکنان، لازم بود که عدالت رعایت می‌گردید که نشد، چرا که در آیین نامه مربوطه، کارکنان پیمانی و رسمی شاغل در بانک‌ها با داشتن یک سال سابقه کار و بیشتر، مجازند تا ۲۰ برابر حقوق و مزایای سهام‌ترجیحی با اقساط طولیل‌المدت خریداری نمایند و جای بسی تأسف است که بازنشستگان با سی سال سابقه خدمت صادقانه، از دریافت سهام